

N° 12.

B V L L A
CANONIZATIONIS
SANCTI FRANCISCI
X A V E R I I .

V M LICENTIA

Mexici, apud Franciscum de Ocampo,
Anno M. DC. XXXV.

117

ALM

WOMEN'S

WOMEN'S

WOMEN'S

VRBANVS

EPISCOPVS SERVVS

seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

Rationi congruit, & conuenit æquitati, vt ea, quæ de Romani Pontificis prouidentia processerunt, licet eius superueniente obitu literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectû: Dudum siquidem felix re: Gregorius Papa XV. prædecessor noster piè præmeditans, quod vnigenitus, & coæternus æterni Patris Filius, cum de regalibus Sedibus in hunc mundum, vt salutem humani generis operaretur, descendisset, semen bonum verbi sui in agro Orbis terrarum seminaret, vt omnium cœlestium virtutum, & ad extremum, æternæ vitæ fructû credentibus germinaret, quodq; cum proficiente huius segetis incremento pretiosissimum sanguinem suum, ignominiam Crucis voluntariè subiens, effudisset: ac perfectodẽmum opere, ad quod missus fuerat, super omnibus cœlorum sublimitatibus ad dexteram Patris in sæculo. rum æternitate confessurus ascendisset, plurimos seruos, & amicos suos in terris reliquerat, qui laboribus, vigilijs, atq; ad ipsius exemplum proprii sanguinis effusione, diuinâ hanc excolentes semetem. messam quam vberissimâ in horreû eius congregarent, eiusque fines eo vique dilatarent, donec iuxta promissionem Patris omnes gentes, & termini terræ, darentur ei in hæreditatem, & possessionem. Et quamuis verbum eius semper a generatione in generatione prosperatû esset,

esset. Attamen, quando ab aeternis temporibus praedestina-
tum beneplaciti eius tempus aduenerat, vt abundare face-
ret, quasi imbrem inundantem misericordiam suam magna
super vniuersum semen filiorum Adam, gloriaturq; Crucis
sue vsq; ad vltimum terrae, & in mari longe propagaret, ve-
rè admirabilis facta erat potentia ipsius, cum reuelatis in-
cognitis antea tribubus, & linguis, ac populis, & nationibus
messam magnam atq; vberem aperuerat, atq; in ea opera-
rios multiplicauerat, tantaq; fructuū abundantia labore
eorum complederat; vt ipsis annunciantibus Euangelicæ
prædicationis sonus, vsq; ad extremos Orbis terrarum si-
nes penetrasset, & à solis ortu vsq; ad occalum, ab Aquilone
& mari, magnam nomen Domini Dei nostri in vniuersis
gentibus redditum esset.

Inter ceteros vero, quos ad perficiendum voluntatis suæ
Sacramentum in tantarum gentium vocatione Dominus
præordinauerat, egregius Seruus eius FRANCISCVS
XAVERIVS NOVVS INDIARVM APOSTOLVS
gloria sanctitatis, & meritorum splendore præcipuè emi-
cuerat, qui cum à iuuentute sua perfecte coram Deo ambu-
lasset, spretilque, ac conculcatis diuitijs, ac sæculi dignita-
tibus, ac semetipso iuxta Verbum Domini abnegato, animâ
suam pro nomine Domini nostri Iesu Christi tradidisset, di-
gnus inuentus erat, qui à Spiritu Sancto in tam insigni opus
assumeretur, ac tanquam aliorum Dux diuina prouidentia
constitutus, apostolicis charismatibus affluenter decorare-
tur, etiam ob signa Apostolatus, quæ in eo in omni patientia
in signis, & prodigijs, ac virtutibus, manifesta facta erant, no-
tarum gentium, Apostolus vnanimi totius Christiani Orbis
consensu meruerat appellari: ac propterea dicebatur, vt tan-
tum Dei famulum, qui pro gloria eius, & animarum D. N.
Iesu Christi sanguine redemptarum salute innumeros ma-
ximisque labores, atque erumnas perpessus erat, in gentia-
que terra, mariq; subiuerat pericula: quæ Deus adeo magni-
ficauit;

scauerat, ut nomen eius honorabile esset apud omnes gentes, idem Gregorius prædecessor pro suo pastorali munere verè Sanctum, & electum Dei, in militanti Ecclesia declararet eiusque virtutes, tanquam eximias, & præcellentes, vniuersis Christi fidelibus imitandas proponeret, ut populus Christianus actiones suas ad honorem Dei (ipsius exemplo) dirigens, eum apud Deum, & Dominum Iesum Christum in eius necessitatibus habere mereretur intercessorem.

Atque ut omnes Christi fideles promptius ad laudandum Deum omnipotentem, secundum multitudinem magnitudinis eius, excitarentur, deuotionisque ardor erga tantum Dei famulum aueretur, dum eius in terris coelestem, & laudabiliter actam vitam Orbi terrarum explicaret, & presaceret in primis, & ante omnia præmitteret. Quod natus erat insignis hic Dei seruus Nauaræ in oppido Xauerio Pampilonen diocesis maternæ ditionis loco, nobilibus, ac pijs progenitoribus: qui cum ipsum ab infantia timere Deum, ac ab omni peccato abstinere edocuisent, ubi ætatem adoleuerat, Lutetiam Parisorum, studiorum gratia eundem miserant. Quibus cum alacriter operam daret, post haud multum temporis de eo domum reuocando pater cogitare cœperat, quod cum tunc in humanis agens Maria Magdalena eius soror, quæ Monasterium monialium oppidi nuncupati Gandiæ Ordinis Sanctæ Claræ discalceatarum nuncupatarum Valentini diocesis, non sine ingenti sanctitatis fama tunc rogebat, præsentissimè fratris uocationem diuinitus edocta per litteras cum patre vehementius egerat, ut Francisci studia omni ope etiam cum rei domesticæ detrimento foueret: eum enim incognitarum gentium Apostolum Diuina providentia præordinatum esse præuidebat.

Cumq; Lutetiæ cõmoraretur, in familiaritatē Sãcti Ignatii infirmatus, ac postmodum in Sociũ ipsius, qui id ardentibus precibus à Deo ad ingêrê Ecclesiæ utilitatē præstandam pos-

stula.

siuauerat, adscriptus; eoque Duce ingressus erat arctam
uiam, quæ ad vitam ducebat. Ut enim spiritu uiuificaretur,
carnem suam ad antiquorum sanctorum Patrum exemplum
seuerissimè mortificauerat. Interdicto enim sibi non solum
carnis, & vini, sed panis etiam triticei usu, uilibus tantum-
modo, ac insulsis cibis, usque quam parcissimè usus erat. Quin
etiam frequenter integro biduo, triduoque ab omni cibo pror-
sus abstinerat. Aliquando uero omnes maioris hebdoma-
dæ dies, usque ad Sabbatum Paschatis ieiunus transegerat,
somoque breuissimo uires reficere consueuerat, humi, uel
lectulo uilissimis stragulis contacto iacens. Corpus suum
ferreis flagellis adeò diuerberabat, ut sepe copiosus san-
guis efflueret. Aliquando autem funiculis arctissimè con-
strictis lacertis, & coxendicibus iter aggressus erat. Cum-
que plures dies in eo cruciatu perseverasset, uincula adeo
corpori eius infixæ erant, ut præ doloris magnitudine uiribus
destitutus in uia concideret, ac nisi præcipuo Dei beneficio,
absque ulla humana ope disrupta fuissent; de eius uita omni-
no desperatum fuisset. Quam præclarè uero in eius animo
reliquæ Christianæ uirtutes effulssent: quàm potenter scu-
ro fidei protectus omnia nequissimi ignea tela extinxisset,
& quàm firmiter in Deo sperasset: & Sacramentorum fre-
quentia, quibus non solum semetipsum, sed & alios etiam
summa cum deuotione, ac indefessa assiduitate pascerebat: &
Verbi Dei assidua prædicatio, qua tam ingentem Orbis ter-
rarum partem illuminauerat, insigniter attestabantur. Sed
inter ceteras eius uirtutes, quasi sidus matutinum præcipuè
resplenduerat charitas, quæ in omnibus quidem eius actio-
nibus, præsertim tamen, cum ægrotis inseruiret, manifesta-
batur: eo etenim dilectionis ardore erga inopes infirmos,
qui in domibus hospitalibus morabantur, te gerebat, ut ra-
ro ab eis discederet, tantraque sensuum mortificatione quæ-
tuanis sordidissima ministeria per agebat; ut aquam sæpius,
qua horribilia, & incurabilia ulcera lauerat, ebibisset. Cum
vero

Verò de vita periclitarentur, tunc cibi somniq; prorsus obli-
 tus, & præter proprias vires à Deo confortatus, veluti à
 commissa custodia nec die, nec nocte discedebat. Illique
 sanctissima Ecclesiæ Sacramenta cæterasque spirituales
 alimonias præbebat. Quæ ad eò libenter, atque hilariter
 exquebatur, vt deliciae eius deseruire ægrotis, ac morien-
 tibus, esse dicerentur; & quasi aliquod talentum, sibi Diuinæ
 benignitatis munificentia creditum negotiaretur, assiduam
 hanc erga ægrotos curam, ac vigilantiam toto vitæ sue tem-
 pore, vbicumque moraretur, exercuerat: Sed & per ean-
 dem charitatem, quæ per Spiritum Sanctum diffusa erat in
 corde ipsius, ad eò ad Deum accedebat, tantoque spiritus
 feruore in oratione perseverabat, vt huiusmodi cibo inten-
 tus, quo interiorem hominem reficiebat, noctes integras
 transigeret: nec cum in naui esset, atque in aperto vitæ discri-
 mine, in summis tempestatibus versaretur, desisteret, aut
 quicquam animo commoueretur: fieretque aliquando talis
 super eum mentis excessus; vt oculis in cælum defixis Diui-
 na vi à terra eleuaretur, vultu ad eò inflammatus, vt Angeli-
 cam prorsus charitatem repræsentaret: nec Diuini amoris
 perferre valens incendium, sæpius exclamaret, satis est. Do-
 mine, satis est. Cum verò sacrosanctum Missæ celebraret sa-
 crificium, sæpenumero à sensibus vsq; ad eò abalienabatur;
 vt nec ministri vestem succutientes, nisi post diuturnam mo-
 ram eum excitare possent. Quin etiam aliquoties altius cu-
 bito à terra elatus, ab vniuersa adstantium multitudine
 miraculi magnitudinem obstupescente, ac Serui Dei sancti-
 tatem suspiciente conspectus fuerat; nec solum vigilans vir
 Sanctus Deum in corde, & ore habebat; sed & dormiens in
 ipso quiescebat: frequenter enim in somnis Sanctissimum
 nomen I E S V cum summa mentis dulcedine proferre au-
 diebatur. Cumque tam singularibus florere virtutibus, at-
 que in dies à Deo potioribus augeretur muneribus; non mo-
 do non extollebatur, sed crescebat in eo semper virtus hu-
 militatis

mitatis, adeò vt infima quæq; domus officia femper fa-
quam omnium postremus obiret. Vestibus verò adeò pan-
nosis, ac vilibus utebatur; vt pueris quandoq; deridiculo
esset. Venerabatur autem eximie vir Dei non Episcopos
modo, sed Sacerdotes quoscunq; sancto verò Ignatio, tunc
Præposito suo, nõ nisi flexigenibus scribebat. Honores ve-
rò ac laudes hominum adeo horrebat, vt amplissimam Apo-
stolici Nuncij dignitatem, qua instructus in Indias à Summo
Pontifice missus fuerat, quam studiosissime occultaret, nec
nisi semel ea potestate (necessitate coactus) vñs fuerat.

Cæterum tantus vir insigne stadium a Deo consequen-
tus erat, in quo gloriose, vsq; ad consummationem cursus, &
coronam iustitiæ, decertaret: Cum etenim cla: me: Ioannes
Lusitanie Rex a piæ me: Paulo Papa III. tunc dicti Grego-
rij, nunc etiam nostro respectiue prædecessore, nonnullos
ex Ignatij socijs postulasset, quos ad Orientales Indias, vt
in vastissimis illis regionibus verbum Dei disseminarent,
transmitteret: Idem Pontifex Sancti Ignatij hortatu ad tā-
tum opus peragendum Franciscum Xauerium elegerat, quẽ
etiam Apostolici Nuncij dignitate, & amplissima potestate
decorauerat. Cumque viatici nomine plurima ei a Præto-
re Regio pararentur, homo qui pro viatico, ac pera de Dei be-
nignitate, in cuius Euangelij opus segregabatur, præsume-
bat, nunquam adduci potuerat, vt quicquam præter vilissi-
mam centonem acciperet: & in naui super funem nauticam
dormiebat, ac emendicato viuebat: æ grotis in vilissimis mi-
nisterijs indefessa charitate noctu, diuque seruiebat.

In Indiam ve peruenerat, statim nec molico qui de tẽpore
ad quietem post longissimã, ac difficillimam nauigationem
sumpto, ad prædicandũ illis gentibus Euangelium se accinxe-
rat, & indutus virtute ex alto, Apostolico spiritus seruore
ministerium, quod sortitus erat, tanto cũ fructu exquebatur
vt gratis Dei efficaciter verbo eius cooperante, non solum
Christianorum mores deprauatos ad meliorem suagem
passim

passim toto Oriente reuocaret; sed multa centena hominū
 milia, qui in tenebris, & in regione umbrę mortis ambula-
 bant, ad agnitionem verę lucis perducti, regenerationis la-
 uacro mundarentur. Nam præter Indos, Brachmanes, & Ma-
 labares (iq̄ quorum Regnis Apostolica prædicatio, quę an-
 tiquis temporibus illic viguerat, sed hostis humani generis
 fraude ex omnium memoria prorsus abolita erat, Xauerij
 prædicatione reuixerat.) Ipse primus Parauis, Malais, Iais,
 Aënis, Mindanais, Malacensis, & Iaponibus Euāgelium
 Christi annunciauerat; multiq; illarum nationum Reges, &
 Magni Principes, ingenti cum Fidei vobstrę emolumento,
 suau Christi iugo colla subdiderant: Incredibilia autem vi-
 debantur, quę propter nomen Domini nostri Iesu Christi to-
 lerauerat: Per diuersa etenim Regna in vastis illis Orbis ter-
 ritum spatij semper pedibus etiam sepius nudis per arenas
 ciliadas pergebat, per spinas longissima itinera consciebat,
 contumelijs sæpenumero, probris, & illusionibus, quin etiam
 verberibus, & lapidibus appetitus, in periculis hostium, in pe-
 riculis itinerum versatus, sæpē naufragus, vigiliis, frigus, &
 nuditatem siti, famemq; perpassus erat: contractis ob assi-
 duos, ac intolerabiles labores grauissimis morbis. Nec enim
 (Apostoli exemplo) animam suam faciebat pretiosiore, quam se,
 dummodo consummaret curam suam, & ministeriū
 verbi, quod acceperat, testificari. Euāgelium gratiæ Dei:
 signa verò & prodigia, quibus Dominus Apostolorum suorū
 sermonem in nascentis Ecclesię exordijs confirmauit, ad il-
 lus nouę sobolis incrementum; in manu etiā serui sui Fran-
 cisci misericorditer renouauerat. Subito enim à Deo diuer-
 sarū, ac incognitarū gentiū linguas, quas nō nouerat, edoctus
 disertissimē, quasi in istis terris educatus esset, loquebatur:
 & acciderat quandoq; ut eum ad diuersarū nationū populos
 concione haberem vniuersūq; eodē tempore lingua sua, qua
 loquebatur, magnalia Dei loquentē cū stupore, & ecclasi au-
 dieret, eoq; miraculo multitudo magna commota reciperet
 Verbum Dei.

Hinc post præmissa ad Christi fidelium ædificationem aliqua ex insignioribus prodigijs, quibus prædicationem, & gesta ipsius Dominus illustrauerat, recenseret, & primò illud memorandum videbatur, quòd cum numerosus Badegarum exercitus in exitium Christianorum à Francisco baptizatorum immineret, atque omnia atrocitatis exempla se in Christianos editurum minaretur; Ipse solus Fide armatus, procedens obuiã, ac seuerè eorum impietatem increpans; steterat illico immobili vestigio vniuersus exercitus deteritus, vt milites, Ducesq; referebant, ab homine quodam magno nigris vestibus induto, qui iuxta Franciscum stabat, cuius maiestatem, ac splendorem vultu oculiq; micantem ferre non poterant. Itaq; vir Sanctus, quos Christo pepere- rat, à cæde ac direptione liberauerat. Successiuè apud Comorinum Promontorium, cum in quadam Ecclesia seruus Dei infidelibus concionaretur, ac propter duritiam cordis eorum nihil proficeret, facta oratione, iussit sepulchrum, in quo pridie defunctus tumulatus fuerat, aperiri, ac populo significans, ad comprobendam Christianæ Fidei veritatem, mortuum illum Dei voluntate rursum victurum, linceo, quo cadauer inuolutum erat, rescisso, ac rursus precibus ad Deum fuis, mortuo, vt viueret, imperauerat, qui statim stupētibus omnibus surrexerat viuus. Quo tam insigni miraculo commoti qui aderant, tum alij multi crediderunt in Deum. Eodem postea loco mendicus quidam Beato viro occurrerat vlceribus plenus, cuius plagas Franciscus magno charitatis affectu lauās, atq; aquam, qua eas lauerat, ebibens, ac deinde Deum Patrem misericordiarum, vt illius pauperis misereretur, orans, è vestigio ab omni plaga, atq; vlcere Dei munere pauper ipse omnino liber surrexerat. Sed & puer quidam Mutani in Orientali India pestilenti febris vita sublatus, ac linceo insutus, de more gentis viginti quatuor horis asseruatus, flentibus parentibus ferrebat ad sepulchrum: quos vt vir Dei vidit, misericordia motus super

6
eos, Deum omnipotentem, vt puerum viuificaret, genibus flexis precatus fuerat, atq; aqua benedicta aspersu, rescisso linteo, signo Crucis signauerat, apprehensaq; manu eius, in nomine Domini Iesu Christi viuum, atq; incolumem parentibus restituerat. Erecta in illo loco, ad tantæ rei memoriam conseruandam ab incolis magna cum celebritate Cruce. Et successiuè apud oppidum Combature in Ora Piscariæ puer alius in puteum delapsus, suffocatusque maximo cum matris, & cognatorum eiulatu efferebatur, cumque ex proxima Ecclesia Franciscus occurrisset, misertus eorum, ingenua prouolatus, oculisq; in cœlum fixis, Deum pro vita pueri precatus, eum apprehensa manu in nomine Domini nostri Iesu Christi surgere iusserat, & confestim puer surrexerat uiuus, quem Sanctus vir reddiderat matri suæ, stupētibus omnibus, ac maximo cum clamore Deo gratias agentibus; quibus ipse præcepit, ne cui rem gestam narrarent. Insuper dum in Iaponia Insula Franciscus Christi fidem prædicaret, accesserat ad eum mercator quidam à multis annis cœcus, petens vt sibi à Deo, vt videret, impetraret: Franciscus, recitato super eum Euangelio, signum Crucis oculis eius impresserat, qui eodem tempotis momento lucem amissam recuperauerat. Postero verò die reuersus ad eum, cum vxore ac vniuersa familia, genibus aduolutus gratias agens, & Christianam fidem professus ad Baptismi gratiam vnà cum suis omnibus peruenerat. Exierat autem tam illustri miraculi fama per omnem terram illam, ac multi relictis Idolis suis conuersi erant ad verum Deum, & Iesum Christum filium eius.

Cumq; seruus Dei ad Sinas in magna naui, qua quingenti uehebantur, nauigaret, cessauerant adeò venti, vt quatuordecim diebus naus eodem loco hæssisset immota; Cumq; inter cæteras difficultates aquæ penuria valde laboraretur, multique iam siti desicerent; vir Sanctus omnia nauis vasa marina aqua impleri iusserat, suisq; instanter ad Deum precibus, super ea signum crucis fecerat, ac repente aqua illa

salua, dulcis, salubrisq; effecta erat, quò mirantulo plures, qui
in nauis erant, infideles crederant in Deum, quin etiam
aquæ illius, quæ abunde super fuerat, potu plurimum per multas
Indiarum Prouincias varijs, quibus vexabantur, moribus sa-
nati fuerant. Ad eòdem Sinas contendens, cum in leuisima
orta tempestate omnes de se actum esse exilimarent, Gub-
ernator nauis ne repente inævis procella scapham auferret,
validis eam rudentibus ad onerariam alligari iussisset; non
multo post abruptis retina culis, scapham tempestas abluere-
rat tanto impetu, vt penè temporis momento omnium con-
spectû effugisset, & prout quisq; cognatos, & in scaphis in
scapha habebat, certatim eorû casum deplorare ceperant.
Franciscus ergo vniuersos collacrymantes benedixit, ut re-
uerentia animâ iusserat, ac prædixerat fore, vt ante traditâ reme-
ret ad matrê, significans scaphâ, ad onerariâ reditâ prout
Deo dante apparere visa fuerat, & recta ad onerariâ redire
& spòte ad illius latus accedere, atq; ita aptè se applicare, vt
illi omnes, qui in ea erant, còmodè excepti fuisset, quæ etiam
medijs fluctibus, nemine illâ retinente, tãdiò steterat; quoad
reliquaretur ad nauim, attonitis omnibus ex miraculo reman-
nentibus. Ad Mo'uehas insulas etiã Franciscus aduenit,
vbi in agno spiritus fernore verbum Dei primus annuntiabat,
atq; in Vrbe Tolo viginti quinque milia hominû baptizave-
rat, qui cû suasa Tyranni cuiusdam Christi fidem detulerant,
Ecclesiã tolo æquassent, Cruces, Sanctorumq; Imagines co-
fregissent, & conculcassent: Franciscus zelû Domini zelatus
viginti Lusitanos, ac quadringentos circiter indigenas ad vl-
tionè tanti sceleris incitauerat, eorq; Duces, ac victorias spon-
sore, tam parua militû manus aduersus Vrbe militum
Christi rebellem expeditionè aggrediebatur, sed cum propè
Vrbem peruenissent; subsiderat vis Dei, ac oratione tota de-
rat, statimq; vicinus mons magnû emiserat incensû, adeoq;
ingentem cineris, ac pumicum vim emittauerat; vt Vrbe
atq; arcis, quæ in edito sita erat, muros æquasset, horribilq;
propterea terræ motus totam Vrbe concusserat, plurimiq;
demos

domos subuerterat, quibus malis exterriti incolæ, deserta Vrbe, in proximas siluas confugerat. Vrbs itaque a Francisci militibus facile capta erat. Ciuēs verò ad eius pedes prostrati, acceptaq; salutari poenitentia delicti veniã impetrarant. Vterius, cū inter easdem insulas Franciscus nauigaret, ac seuisima orta esset maris tempeillas; ad eam sedendã, Crucifixi imaginem, quam collo appositam gestare solebat, vniuersis immiserat, quæ vi procellæ è manibus excussa, in profundum maris, non sine magno eius timore de lapsa erat, sed iustitiam caueraat Dominus animam serui sui, nam cum ad terram applicuisset, ac locus litus iter faceret; marinus cancer ex vadis subito profliuerat, atq; ante pedes ipsius steterat, eandem crucem morsibus eleuaram perens, & Franciscus in genua prouolutus eam deuotè susceperat, ac diuturna oratione ob tam egregium munus Deo gratias egerat.

Prophético etiam spirita Deus seruum suũ, quem in lucum gentiũ dederat, illuminauerat, atq; adeo in pluribus manifestauerat exemplis. Atq; inter cœtera cū Aceni populi, inter quos & Turcæ erant multi sexaginta nauũ classe vecti, Christianorum naues concremassent, ac multos crudelissimis supplicijs affectos enecassent, ducenti ac triginta milites in octo naues distributi, Francisco suadente, ac in nomine Domini exercituũ victoriam promittente, classẽ barbarorum intecuti erant: transactoq; iam inente, cum nullus ab ipsis nuncijs adueniret, consternatis omnibus, iamq; de cuius suorũ salute desperantibus, Franciscus in ipsa conflictas hora classium congressum, ac insignem Christianorum victoriam, haud secus, ac si presens esset, in concione narrauerat, ac diem quo tantæ rei Nuncijs aduenturus eilet, prædixerat. Quæ omnia cum ingenti omnium admiratione, eo ipso, quod designarat tẽpore, certis nuncijs approbata fuerat. Cũq; duę naues eodẽ tẽpore à portu soluisset, prædixerat Franciscus, si borra magna in mari tempestate, alterũ naufragiũ paturã, alterã vero (& in hac ipse reperiebatur) extra omne maris periculũ in Nauali dissoluendam, quam prædictionem

Vtriusq;

utriusque exitus comprobauerat, cum alterius fragmenta non multo post conspecta fuissent, altera vero multis tunc peractis itineribus, cum publicato vaticinio, Sancti Patris nauis vocaretur, ac ubicumque appelleret, cum plausu exciperetur; demum post multos annos in Nauali, ut reficeretur, subducta, sponte corruerat.

Grassante quoque pestilentia in Lusitanorum, ac Hispanorum classibus, quæ ad Amboinam insulam appulerant, cum Sanctus vires groctis de more ministraret, à Ioanne de Arausio, ut vinum sibi ad eorum usum elargiretur, petierat, quod Arausius gratuita, timens ne sibi deesset, miserat, quem Dei seruus admonuerat, ut in charitatis operibus largior esse vellet, breui etenim fore, ut vita defungeretur, eiusque omnia bona in usus pauperum cederent. Cumque post non multum temporis spatium ad Ternatim insulam, quæ ducentis amplius milliariis à loco distabat, aduentasset, ac Missæ sacrificium celebraret; versus ad populum, Orate (dixerat) pro anima Ioannis de Arausio, qui modò expirauit, stupentibus omnibus, post duodecimum demum diem superuenerat, qui visionem Sancti viri verissimam fuisse, nunciata Arausij morte declarauerat.

Mercatori cuidam Meliapore discessum, ac munusculum aliquod tanquam beneuolentiæ signum à se postulanti, Seruus Dei Beate Mariæ Virginis coronam precariam è collo detractam elargitus erat, affirmans fore, ut quandiu illam penes se haberet, ab omni maris periculo incolumis esset euasurus. A portu itaque mercator soluens naufragium fecerat, cum in tabulata ex lignis raptim composita cum nonnullis alijs vectoribus exisset, in alto mari alienato à sensibus animo visus esset sibi cum ipso seruo Dei Frâncisco in eo loco, in quo coronam precariam præfatam acceperat, colloqui. Quinto demum die, ex quo desilierat in illa tabulata, ab ea animi ecclata, velut ab alto somno experrectus, cum neque tabulata, neque socij unquam comparuissent in litore, Nagaparanani

patani prope Meliaporem saluū, & incolumē se repererat.

Petro Vellio autem, qui summa voluntate in quoddam
charitatis opus pecuniam viro Dei elargiens fuerat, promi-
serat, fore vt nunquam ei necessaria deissent, ac modis
horam diuinitus præcognosceret, quorum vtrinq; acci-
derat. nam qua nuiſ Petrus maxima perpeſus eſſet, rei fami-
liaris detrimenta, ſemper tamen ab omnibus ſumma liber-
ralitatem expertus erat, ac tranſactis demum multis annis,
reuelata ſibi mortis hora, ſe in Eccleſia in ſeruo compo-
ſuerat, auditaq; Miſſa, ac precibus, quas pro anima ſua ſalu-
te recitari iuſſerat, ibidem ſtatim in pace obdormuerat.

Demum vir Dei, conſummato feliciter peregrinationis
ſue curſu, fama ſanctitatis clarus, & bonis operibus plenus,
cum ei benedictionem Patriarchæ Abrahamæ Dominus ſpiri-
tualiter elargitus eſſet, vt multarum gentium pater effice-
ratur, & filios, quos Chriſto leſu genuerat, ſuper ſtellas cœli,
& ſuper arenâ, quæ eſt in littore maris, multiplicatos videre
& ex eis plurimos proprio ſanguine laureatos ad cœleſtia
Regna præmiſiſſet; Orientalium INDIARVM APOSTO-
LVſ ab vniuerſis Indiæ Regnis, totoq; Chriſtiano Orbe ap-
pellatus, dum aditū Euangelio in vaſtiſſimo Sinarū Imperio
quærebat, aſſiduis laboribus, quos vltra humanas vires pro
gloria Dei tolerauerat, contractus, in Inſula propè Sina, die
ſecunda Decembris anni Domini milleſimi quingenteſimi i-
quinquageſimi ſecundi, ad cœleſtem gloriam, perpetuo cum
Deo regnaturus euolauerat. Deſuncti corpus viua calce per-
ſuſum, vt ex ea carne, oſſa in Indiam exportarentur, inclu-
ſumq; arca lignea ſepultū fuerat, quod poſt quatuor menſes
effluſum ita recens, ac tractabile, veſtimentiq; a leō integris
ac ſi nuper eſſet tumulatum repertum extiterat, & quamuis
nullo odoramentorū genere curatum fuiſſet; Diuino tamē
munere camodorū fragrantia ſpirabat; vt eſſet ſuper omnia
aromata: caice itaq; ruruſus iniecta, Malacamq; (in Orientali
India Vrbs eſt celeberrima) delatum extiterat; in qua cum
ſæcūl-

ſæuiſſima peſtis plurimos quotidie conficeret, ingenti be-
neficentia aduentum eius Deus inſigniuerat, nam i. cro cor-
pore in Urbem illato, adeo omnis contagio deſerit; vt ea
deinceps nullus omnino correptus fuiſſet. Arca itaque rur-
ſus aperta, integrum ſicut antea, eandemq; odoris ſuaui-
tatem diffundens repertum etiam fuerat. Cumq; in nouo locu-
lo conderetur, ex humero, ob arcule breuitatem paulum cõ-
preſſo recens ſanguis effluxerat. Nono demum poſt obitum
manſe, ſepulchro iterum patefacto, rurius, vt antea, diuina
virtute à corruptione immune, ac cœleſtibus perſuſum aro-
matibus inuentum, velo quo facies eius operata fuerat, ob in-
geſſitæ terræ pondus recenti cruore cõſperſo, noua itaq; arca
ſerica, aureaq; veſte conteſta pretioſiſſimum pignus incluſa
in Indiam ad Coccini portum delatum erat, confluentibus
vndiq; ad honorandum communis in Chriſto Ieſu Parentis
corpus plurimis earum gentium populis. Inde Goam inſigni
celebritate tranſlatam à Prorege, ac omnibus ciuium ordi-
nibus maxima frequentia, ac deuotione exceptum, & in Ec-
cleſia Societatis IEſV, vt populorum deuotioni ſiſtiſſeret,
validis cancellis incluſam, omnium oculis per triduum ex-
poſitum remaſerat, cuiusdemq; Proregis iuſſu ab inſigni me-
dico, deindeq; à Vicario Goano viſitatum, ac pertentatum,
omni ex parte incorruptum, integris etiam inteſtinis com-
pertum fuerat, manante etiam ex paruo inſlicto vulnere re-
centi cruore..

Quo tempore cum mulier quædam, affectu deuotionis in-
citata, ſpecie oſculatis, pedis digitum, vt illum abſcinderet,
morſu apprehendiſſet; ſtatim ſanguis effluxerat. Sed Altissimi
benignitas non his modo mirabilibus ſanctum ſuum in
conſpectu omnium populorum mirificauerat; ſed omni tem-
pore ingentia præſtabat beneficia his, qui eius interceſſione
fideliter implorabant, vt plurimis exemplis, præſertim vero
infra infertis manifeſtum erat.

Puer quidam Goæ natus, qui vtramq; pedem à natiuitate
aſeo

adeo aridum, & crura sicca habebat; vt illis non posset insistere, sed manibus reptare cogeretur ad Serui Dei sepulchrum ab educatrice perductus, singulis noue diebus uisitat uisitat. Cūq; uotū cepisset ad implere tertia iam die, qua sepulchrum uisitabat, puer in eius gremio existens repente ferre in sepulchri orationibus apprehendens, suis stare pedibus, & ambulare ceperat, & statim omnino sanus euaserat & intra nouem dies, quos promiserat, crura carne repleta fuerant & sic semper ualens, & sanus deinde uixerat: Cottata Indiarum Orientalium ciuitate unius mensis infans mortuus ad sepulchrum curatus erat: uouerant itaq; cum ingenti fide parentes, se insigne donum si puer reuideret, sepulchro serui Dei oblaturos, ac Preci ei nomen ei imposituros; repente infans aperit oculos, brachia, pedesq; mouere, ac uagire ceperat, ac paulo post non uiuum modo, sed & omnino sanum, atque incolumem filium receperant, redditisq; cum ingenti gaudio uotis, tam insigne miraculum per totam illam regionem diuulgant.

In eadem Urbe cæco quidam Sanctus per quem apparuerat, eumq; mouerat, vt ad Ecclesiam eius uisitandam, locum uicini ibi recepturus pergere non differret. Paucis feliciter homo, ac diu per nouem dies ante Francisci imaginem orabat, repente discussa omni cæcitate sanatus erat & perfecte uiderat.

Quoniam leprosus quidam in eodem loco magna fiducia ad sancti intercessionem contingerat, proprioq; corpore oleo lampadis, quæ ad eius imaginem ardebat, peruncto; dum precoratus orabat, repente a lepra mundatus, atq; omnino sanus effectus erat. Eandem uirtutem experta erat Francisca Rebelles, quæ a multo tempore sanuius fluxum, ac uentris tumorem cum inopenti dolore patiebatur. Lampadis enim ante eius imaginem pendens identidem se oleo ungens, statim adeo perfecte conuiderat, vt nullas amplius eorum morbum misisset reliquias frequenter enim acciderat, vt lampades ad eandem Serui Dei imaginem apponere aqua tamē benedicta inuisa haud secus, ac si oleo plente essent, arderent, lucerentq; super-

tibus etiam infidelibus, quos ad tantæ rei miraculorū conspicuū dum non sine magno fidei nostræ incremento Christi, ni incitabant; cum frustra omnes medicæ artis opes expertus esset Gundifalvus Coccinensis civitatis incolâ, ut inueterato cancri morbo quod pectus eius assiduis doloribus vexabat, mederetur; ad Diuinam opem conuersus, omnipotentis Dei misericordiam, ut se Beati Francisci meritis sanum faceret, implorauerat. Imaginem igitur eius arte excusum v' cori applicuerat: eodemq; momento ab omni plaga incolumis euaserat.

Eiusdem Urbis ciuis Emanuel Rodriguez pedes habebat v' ceribus plenos, ac ob neruorum contractionem adeo debiles; ut illis insistere non valeret, quibus malis etiâ grauis & periculosa dysenteria accesserat. Medicis itaq; de eius vita distidentibus, cum ad intercessionem famuli Dei Francisci æger confugisset, eadem imagine corpus suum in formam Crucis signauerat, & aquam, in qua eadem impressa fuerat, ebiberat: talemq; Diuinæ virtutis conferat effectum; ut intra tridui tempus ab omnibus morbis incolumis, integram consequutus fuisset sanitatem; eiusdemmet Serui Dei imaginis præsentem agnouerat virtutem Maria Diaz, septem enim annis cæcitatem, ac paralytium perpeffa, signum Crucis debilitatis membris impresserat, eaque eiusdem imaginis immersione aqua sanctificata lauerat; necdum septem præterierant dies, cum oculorum lumen, ac totius corporis cœlesti dono acceperat incolumitatem.

Hincq; factum erat ut cū tot, tantisq; signis seruū suū, omnipotens Deus in brachio excelsio clarificaret, & per vniuersum iam terrarum Orbem tot mirabilium præconia longe, lateque diffunderentur, ac propterea non solum Christi fidelium erga ipsum deuotio magna susciperet incrementa, sed multorum etiam infidelium eorda ad agnoscendum Deum, & Dominum nostrum Iesum Christum illuminarentur; Ioannes Luitenæ Rex præfatus, zelo deuotionis accensus intiterat, ut à diceris locorum ordinarijs super eius sanctitate, & miraculis processus fierent. Qui cum diligenter manus tuam explerissent,

ac procedentibus temporibus, omnia acta ad hanc sanctam
 Sedem transmissa fuissent, recol. me: Paulus Papa V. etiam
 prædecessor noster, tunc suus, instante pro serui Dei Canoni-
 zatione etiam cla. me: Philippo III. Hispaniarum Rege Catho-
 lico deputauit bon. me: Moratium Lancellotum tunc Rotæ
 Auditorem, eoque ad Cardinalatus honorem sublimato, dile-
 ctum filium Magistrum Ioannem Baptistam Coccinum, eius-
 dem Rotæ Decanum, & pariter bon. me: Franciscum Sacra-
 tæ tunc Archiepiscopum Damascenum, & Auditoris Rotæ Lo-
 cūtenentē, ac deinde S. R. E. Cardinalem, qui & antiquos pro-
 ceptus examineret, & novos auctoritate Apostolica faciēdos,
 quotenus ipsis videretur, decernerent, atque omnia eidem Paulo
 prædecessori vnā cum eorum sententia referrent, qui literas
 remissionales ad diuersos Prælatos in Hispaniarū, Lusitanix,
 ac Indiarum Regnis constitutos decreuerant, atque ipsi interim
 in Curia novos testes examina-
 rāt. Cūque præfati Iudices parti-
 bus suis perficere essent, eisdem Auditoribus processus a se cōfe-
 ctos transmittere. Qui omnibus summa cum maturitate per
 plurimum temporis spatium, vt negotij grauitas postulauerat,
 consideratis, ac perpensis, eidem Paulo prædecessori retule-
 rant, iuxta canonicarū sanctionum decreta abunde constare
 de vite sanctimoniam, ac eximijis virtutibus Serui Dei Francis-
 ci deq; miraculis, quæ tam eo viuente, quam post felicem
 eius obitum, eius meritis, ac intercessionibus Deus omni-
 tens operari dignatus erat, dignumque videri, si eidem place-
 ret, vt in Sanctorum confessorum catalogo adscriberetur:
 Cū interim præfatus Paulus prædecessor humanitatis debi-
 tam perigliuisset, & prædictus Gregorius prædecessor ad sa-
 crum Apostolatus apicē Diuina prouidentia assumptus fuisset,
 ac pro parte charissimi in Christo filij nostri tunc sui, Phi-
 lippi III. Hispaniarum Regis Catholici instanter requisitus
 eiset, vt negotium huiusmodi promouere, ac ad vteriora pro-
 cedere dignaretur, accederentque aliorum Principū, ac Præ-
 latorum, ac totius Indiæ Cleri, idem suppliciter exoptentium

preces, prædictus Gregorius prædecessor, ut in re tam grandi
ea, qua decebat maturitate progredioretur, prædictorum Au-
ditorum relationem ad S. R. E. Cardinales sacris ritibus præ-
fectos, ut rursus totum negotium quam diligentissimè discute-
rent remiserit. Quod cum illi accuratè perfecissent, ac pro Serui
Dei Canonizatione omnes vnanimitè cõsuisserint bonum Fran-
ciscus Maria Episcopus Portuensis S. R. E. Cardinalis de Mõ-
te nuncupatus totius processus summam, & suam, collegarum-
que sententiam, coràm dicto Gregorio prædecessore, & venera-
bilibus fratribus nostris, tunc suis S. R. E. Cardinalibus, de quo-
rum numero tunc eramus, in Consistorio suo secreto exposuit.
Quibus auditis, reliqui Cardinales ad vltiora fore procedè-
dum, communi suffragio pronunciauerant.

Igitur, cum in publico Consistorio quondam Julius Zam-
beccarius, tunc Aulæ Consistorialis Aduocetus, plurima de
huius Serui Dei vita, & virtutibus enarraasset, atq; eiusdem Hi-
spaniarum Regis Catholici preces pro eadem Canonizatione
exposuisset, atq; ut ad eam procedere dignaretur, humiliter
supplicasset, dictus Gregorius prædecessor, præfati Regis pie-
tatem, & Religionis zelum plurimum in Domino commèdans
super tanta eisdem S. R. E. Cardinales, atq; Episcopos in Ro-
mana Curia presentes consultatos esse respondit, atque inte-
rim Cardinales & Episcopos prædictos intimo cordis sui affe-
ctu vehementer in Domino hortatos est, ut in omni humilitate
& lachrymis, in ieiunijs, & eleemosynis exposcerent ab eo qui
est via, & veritas, ut dirigere dignaretur gressus suos in semitis
suis, ut ingrederetur in veritate sua, ut quod beneplacitum ef-
fet in conspectu eius intelligere, & perficere, eo, auxiliante
valeret.

Sequenti itaq; semipublico Consistorio, ad quod non Cardis-
nales modo, sed etiam Patriarchas, Archiepiscopos, atq; Epis-
copos in Curia presentes conuocari mandauit, prædictis-
que etiam sedis Apostolicæ Notarijs, necnon sacri Palatii A-
postolici causarum Auditoribus, cum plurima de egregia viri
Dei Francisci Xauierij vita, ac miraculis enarrasset, & quanta

Insignis hic Dei seruus pro nomine Domini nostri Iesu Christi
 perculisset, quantoq; cum prouentu (Domus incrementum
 dante) per incognitas nationes, uerbum Dei disseminasset, ex-
 posuisset; commemoratis etiam instantijs, quæ coram dicto
 Gregorio prædecessore, tum à Rege Catholico, tum ab alijs
 etiam Republicæ Christianæ Regibus, & Principibus fiebant;
 cum singulorum sententias requisisset, omnes vno ore benedi-
 centes Deum, qui honorificantes se glorificat, seruum eius
 Franciscum Xauerium canonizandum esse, atq; inter sanctos
 Confessores adscribendam censuerunt. Quorum omnium au-
 dito consensu, exultauit in Deo salutaris nostro, gratias agens
 ei, qui est gloria virtutis nostræ, in cuius beneplacito contra
 omnes aduersarias potestates exaltatur cornu nostrum: qui
 Ecclesiam suam in diebus istis hoc lumine illustrare, ac noue
 patrocini omnire dignatus esset. Canonizationis itaq; publi-
 cauit diem infra scriptum, eosdemq; fratres, ac filios nostros
 paterna charitate monuit, vt bonis operibus inhærentes pre-
 cerantur Deum misericordiarû, vt super eos sereno vultu respi-
 cere, & eorum actiones ad voluntatem eius perficiendam di-
 rigere dignaretur.

Deum peractis omnibus, quæ ex sacris Constitutionibus,
 ac Romanæ Ecclesiæ consuetudine peragenda erant, quarto
 Idus Martij. Pontificatus sui anno secundo, in sacrosancta Prin-
 cipis Apostolorum Basilica cum eisdem Cardinalibus, nec nõ
 Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis Romanæ Curie Præ-
 latis, officialibus, & familiaribus suis, Clero seculari, & regu-
 lari, maximaq; populi frequentia, conuenit. Vbi, repetis pro
 Canonizationis decreto, nomine eiusdem charissimæ in Chri-
 sto filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici à dilecto
 filio nostro, tunc suo, Ludouico tituli Sanctæ Mariæ Transpô-
 tine, Cardinali Ludouico nuncupato, eius tunc secundum car-
 nem nepote, per Iulium Zimbeccarium Advocatum prædictû
 petitionibus, decantatis sacris precibus, ac Litanijs, & Spiritus
 Sancti gratia humiliter implorata ad honorem Sanctissimi-
 mus, & Indiuiduz Trinitatis, ac Fidei Catholicæ exaltationem
 aucto-

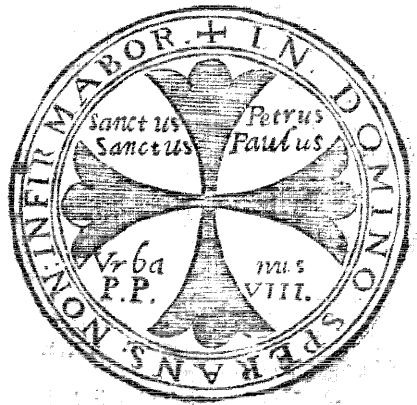
auctoritate omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac sua, de eorum de S. R. E. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, in Romana Curia presentium consilio, ac unanimi consensu gloriose memorati Franciscum Xaverium, de cuius vite sanctitate, fidei sinceritate, ac miraculorum magnitudine, & frequentia plene constat. Sanctum esse definuit, & in Sanctorum Confessorum catalogo adscribendum esse decreuit, & adscripsit, illumque ab universis Christi fidelibus tanquam vere Sanctum honorari, ac venerari mandavit, ac ut ab universali Ecclesia in eius honorem Ecclesie, & altaria, in quibus sacrificia Deo offerantur, edificari, & consecrari, & singulis annis die secundae Decembris, qua ad coelestem gloriam promotus est, eius officium, uti de sancto Confessore, ad praescriptum Romani Breuiarii celebrari posset, statuit: ea demque auctoritate omnibus Christi fidelibus vere poenitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem festo die ad sepulchrum, in quo corpus eius requiescit, visitandum accederent, unum annum, & unam quadragesimam, verò qui in eiusdem festi octava, qua trigesima dies de universalis poenitentis misericorditer in Domino relaxavit.

Postremo, gratijs Deorum exultatione actis, quod Sanctum suum in conspectu omnium gentium honorificasset, ac tam insigni splendore Ecclesiam suam decorasset, cantata in sancti Francisci honorem solenni Sanctorum Confessorum oratione, ad altare Principis Apostolorum Missam celebravit, quae eiusdem Sancti Confessoris commemoratione: omnibusque Christi fidelibus presentibus plenam omniumque peccatorum suorum indulgentiam largitus est. Ne autem de definitione, decreto, adscriptione, mandato, statuto, relaxatione, aliisque praemissis, pro eo, quod super illis ipsius Gregorii praerogative litterae, eius superueniente obitu, confectae non fuerunt, videatur quomodo libet hesitari. Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod definitio, decretum, adscriptio, statutum, relaxatio, impartitio, aliisque praemissa a dicta die quarto Idus Martij, suum debitum sortiantur effectum, ac si super illis
ipsum

ipsius Gregorius predecessoris literæ sub data eii. Idem diei confectæ sui sent, prout superius enarratur, quodque præsentis literæ ad probandum plenè definitonè, decretū, adscriptiōnē, aggregatiōnem, statutum, relaxationem, & aia præmissa vbiq; sufficiat, nec ad id probationis alterius adminiculū requiratur.

Cæterum, quia difficile foret præsentis nostras literas ad singula loca, vbi opus esset, deferri, volumus, vt earum exemplis, etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem vbiq; fide habeatur; quæ ipsi præsentibus adhiberetur, si absent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostrorum decreti, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Rome apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, octavo Idus Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

✠ *Eg. Urbanus. Catholica Ecclesia Episcopus.*

✠
✠
✠
✠ Ego Dominicus tt. Sancti Lau-
rençij in Lucina presbyt. Car-
dinalis Germanicus.

✠ Ego M. tt. SS. Quirici, & Ju-
liti presb. Card. Lantus.

✠ Ego P. tt. SS. Nerei, & Achi-
lei presb. Card. Crescentius.

✠ Ego A. tt. S. Petri in Vincu-
la presbyt. Card. Capponus.

✠ Ego G. tt. S. Crucis in Hieru-
salem presb. Card. Burgis.

✠ Ego Tiberius tt. S. Priscæ
pres. Card. Mutus.

✠ Ego R. tt. S. Alexij presb.
Card. Valsinus.

✠ Ego Julius tt. S. Sabina presb.
Card. Sabellus.

✠ Ego Guido S. Marci de Popo-
te presb. Card. Bonifolus.

Visa de Curia A. H. M. idis G. Montanus loco $\frac{1}{2}$ plumbi
Registratus in Secretaria B. e. u. i. a. m.

✠ Ego Julius tt. S. Maria supra
Minervã, presb. Card. Roma.

✠ Ego Fr. Desiderius, tt. S. Cle-
mẽtis, presb. Card. de Crema na

✠ Ego Cosmustus S. Pancratij
S. R. E. presb. Card. de Torres

✠ Ego C. S. Nicolai in Carcere
Diaconus Cardinalis Pius

✠ Ego Hippolytus tt. S. Mariæ
Nova, Lias Card. Aldobran-
dinus S. R. E. Camerarius.

✠ Ego A. S. R. E. Diaconus Car-
dinalis de la Cucina.